

Handläggare
Monika Gerdhem
Telefon: 08-50828897

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2018-03-13 p. 8

Motion om att underlätta stadens tillståndsprocesser

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 106-1563/2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Avstyrka det första yrkandet, att uppdra åt Kommunstyrelsen att, i samarbete med berörda tillståndsgivande nämnder samt externa myndigheter, arbeta fram en strategi för hur tillståndsgivande kontakter mellan företagare och kommun kan förenklas och förkortas med principen ”en väg in” som ledstjärna.
2. Att avseende det andra yrkandet, att uppdra åt Kommunstyrelsen att i samarbete med berörda tillståndsgivande nämnder undersöka möjligheten att införa en 60-dagarsregel för alla tillståndsprocesser inom staden, informera Kommunstyrelsen om att en sådan reglering inte är rättsligt möjlig.
3. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Monika Gerdhem
Avdelningschef

[Nivå 1]
[Nivå 2]

[Besöksadress]
[Postadress]
[Postnr] [Ort]
Telefon [Telefon]
Växel [Växel]
Fax [Fax]
e-postadress
[hemsida]

Ärendet

Centerpartiet har i en motion, genom Jonas Naddebo (C), Christina Linderholm (C) och Johan Fälldin (C), föreslagit Kommunfullmäktiga besluta:

- Att uppdra åt Kommunstyrelsen att, i samarbete med berörda tillståndsgivande nämnder samt externa myndigheter, arbeta fram en strategi för hur tillståndsgivande kontakter mellan företagare och kommun kan förenklas och förkortas med principen ”en väg in” som ledstjärna.
- Att uppdra åt Kommunstyrelsen att, i samarbete med berörda tillståndsgivande nämnder, undersöka om Stockholms stad kan införa en liknande 60-dagarsregel som Minnesota använder sig av i tillståndsprocesser.

Motionens bakgrund

Centerpartiet har som grund för sin motion anfört följande.

”Stockholms stads företagsklimat blir allt sämre. För att förbättra företagsklimatet behöver staden jobba på många fronter. Ett sätt är att förenkla för företagare i tillståndsprocesser. Förutom alla kommunala tillstånd behöver många företagare söka tillstånd hos Polismyndigheten (serveringstillstånd), Länsstyrelsen (skyltar på allmän plats) och Jordbruksverket (import av livsmedel). Tillståndsgivarna är inte koordinerade. Regelförenklingsarbetet måste naturligtvis förbättras på nationell nivå, bland annat driver Centerpartiet frågan om att fler regler ska tidsbegränsas och att krav på att minst en gammal regel tas bort för varje ny. Men även på kommunal nivå finns det mycket att göra för att förbättra företagsklimatet genom exempelvis kortare handläggningstider och effektivare processer.

Det finns många exempel i Stockholms stad där exempelvis caféer och restauranger har gått miste om en turistsäsong för att nödvändiga tillstånd dragit ut på tiden. Företagare kan inte tillåtas förlora intäkter på att kommunen inte har ett effektivt och koordinerat system för tillståndsgivande. Antag att en företagare ska öppna en restaurang i Stockholm. Planering för TV, musik, uteservering, alkohol- och matförsäljning. Då kan följande tillstånd behövas: bygglov, tillstånd för uteservering, tillstånd för att sätta upp skyltar, anmäla installation av fettavskiljare, kontroll av ventilation, serveringstillstånd, registrering av livsmedelshandling,

tillstånd att importera livsmedel, musiklicens, tillstånd för gasol, kontroll av köldmedier samt anmälan av TV-innehav. Förutom ovan förväntas företagaren även genomgå proceduren med att få godkänd F-skattsedel, registrering som arbetsgivare osv.

För att förenkla tillståndsprocesserna och stärka kontakten mellan staden och företagen bör Stockholms stad inrätta en kontaktfunktion mot företag i tillståndsprocesser. Någon form av koordination enligt principen en-väg-in. Exakt hur detta ska organiseras och utformas bör utredas, men syftet måste vara förenkla radikalt i tillståndsprocesserna som drabbar Stockholms företagare. Utöver en-väg-in bör staden även införa bestämda handläggningstider för tillstånden. Den amerikanska delstaten Minnesota har exempelvis implementerat en 60-dagarsregel där myndigheter måste ge besked inom 60 dagar, annars beviljas tillståndet automatiskt. Där ska även ofullständiga ansökningar skickas tillbaka av myndigheter inom 15 dagar, så att företagen får möjlighet att omformulera ansökningen. Ett liknande system bör kunna införas i Stockholms stad för ett förbättrat företagsklimat.”

Förvaltningens synpunkter och förslag

Befintliga stödfunktioner och pågående regeringsuppdrag

Information på stadens hemsida och Stockholms Business region

På stadens hemsida <http://foretag.stockholm.se/foretag> finns

information om vad man som företagare behöver tänka på om man ska starta en verksamhet, se exempelvis:

<http://foretag.stockholm.se/Foretagsservice/Soka-tillstand/>

<http://foretag.stockholm.se/Foretagsservice/Soka-tillstand/Hotell-och-Restaurang/#Barochnattklubb>

Beroende på vad man avser att göra länkas man till rätt information. För vissa typer av verksamheter finns parallella tillståndsmyndigheter, som prövar verksamheten med utgångspunkt i olika lagstiftning. På miljöförvaltningen sker prövning dels enligt miljöbalken, dels enligt livsmedelslagstiftningen.

Till ovanstående sidor kommer man även via Stockholm Business Regions (SBR) hemsida.

Det är framför allt anmälan/registrering livsmedelsverksamhet som förekommer i större omfattning på miljöförvaltningen. När det gäller anmälan/registrering av livsmedelsverksamheter går det inte att få ut statistik på hur många av de registreringar som kommer in som kommit in via SBR. En reflektion är dock att det inte kommer in några frågor eller synpunkter som tyder på att tjänsten används.

Serverat

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har en särskild informationssida med digitala tjänster på webben (Serverat) som syftar till att stödja företagare genom information om vad som gäller i fråga om rättsliga krav på verksamheten och vilka tillstånd, licenser mm som behöver sökas innan verksamheten kan påbörjas. Serverat har också vissa digitala tjänster.

<https://skl.se/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/naringslive/handel/enklareforetagandeserverat.6909.html>

Verksamt

Här utöver finns också Verksamt.se som är ett samarbete mellan flera olika myndigheter som syftar till att stödja den som ska starta/redan driver/vill utveckla/ska avveckla ett företag. På hemsidan kan man skapa en checklista genom att ange vilken typ av företag man vill starta och ett antal olika parametrar om hur man vill utforma verksamheten. När man fyllt i alla parametrar som behövs för just den typen av verksamhet skapas en individuell checklista där det framgår vilka tillstånd som behöver sökas, vad som ska rapporteras till vilken myndighet etc. Härifrån länkas man vidare till djupare information om de olika krav som gäller för verksamheten. Härigenom får verksamhetsutövaren en komplett information om alla krav som gäller för just den verksamheten. Det kan noteras att sidan inte omfattar alla typer av verksamheter, men en stor del av vanligt förekommande verksamhetstyper som förekommer i en stad finns representerade, exempelvis restaurangverksamhet. Sidan kan således behöva utvecklas, vilket också innefattas i regeringsuppdraget ”Digitalt först” som beskrivs nedan. Länk till Verksamt: <https://www.verksamt.se/starta>

Regeringsuppdraget ”Digitalt först”

För närvarande pågår regeringsuppdraget ”Digitalt först”. Uppdraget syftar till att digitalisera den offentliga sektorn och därmed skapa en enklare, öppnare och effektivare offentlig förvaltning. Naturvårdsverket har som en av flera myndigheter fått

rollen utvecklingsmyndighet inom ramen för uppdraget. Rollen innebär att Naturvårdsverket ska leda arbetet med att förbättra tillgängligheten av miljöinformation genom att samverka kring befintlig information men även utveckla ny. Naturvårdsverket ska i uppdraget samarbeta med aktörer som representerar statlig, regional och lokal nivå samt näringsliv.

Förutom Smartare miljöinformation (Naturvårdsverkets uppdrag) har Näringsdepartementet gett uppdrag att driva digital förnyelse till andra myndigheter och inom tre andra områden:

- Smartare samhällsbyggnadsprocess – för att få fler bostäder och en snabbare, enklare, billigare och mer hållbar samhällsbyggnadsprocess.
- Smartare livsmedelskedja – för att stärka förutsättningar för ökad tillväxt och samtidigt stärka den hållbara utvecklingen i Sverige och i världen - från produktion till konsumtion.
- Förenkling för företag – för att göra det enklare för företag i regeltunga branscher med omfattande myndighetskontakter genom verksamt.se.

Slutredovisning av uppdraget ska göras senast den 28 februari 2019.

Prövning enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen

Prövning enligt miljöbalken

På miljöförvaltningen prövas miljöfarliga verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Om verksamheten är tillståndspliktig prövas detta av länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen, beroende på vilken typ av verksamhet det är. En verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöbalken får påbörjas tidigast sex veckor från det att anmälan har lämnats in till miljöförvaltningen. Om en anmälan om ny verksamhet har lämnats in till miljöförvaltningen kan verksamheten påbörjas efter sex veckor om inte miljöförvaltningen genom ett så kallat tillsynsbeslut beslutar att verksamheten inte får påbörjas, eller att verksamhetsutövaren först måste komplettera sin anmälan med information om exempelvis försiktighetsåtgärder. Att miljöförvaltningen förbjuder en anmäld verksamhet är mycket ovanligt. Däremot är det vanligt förekommande att verksamheten påbörjar sin verksamhet parallellt med att miljöförvaltningen ställer krav på ytterligare information och eventuella försiktighetsåtgärder som bedöms nödvändiga för att

verksamheten inte ska medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Anmälningsskyldiga verksamheter enligt miljöbalken som hanteras på miljöförvaltningen är dels verksamheter som redovisas med ”anmälningsskyldighet C” enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) (MPF), dels verksamheter som är anmälningsskyldiga enligt 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH).

Exempel på anmälningsskyldiga verksamheter enligt MPF är tillverkning av livsmedel, lackering eller borttagning av lackering, biltvättar, kemtvättar, kross och betong m.m.. Beroende på verksamhetens omfattning kan samma typ av anläggning vara antingen tillståndsskyldig eller anmälningsskyldig. Det har exempelvis hänt att miljöförvaltningen har fått in en anmälan om viss verksamhet, där förvaltningen bedömt det vara en tillståndsskyldig verksamhet. Verksamhetsutövaren har då förbjudits att bedriva verksamheten och istället uppmanats att söka tillstånd hos länsstyrelsen alternativt mark- och miljödomstolen beroende på omfattning. En sådan tillståndsprövning kan, beroende på ärendets komplexitet, ta allt från ett halvårs tid till många år innan tillståndet vunnit laga kraft.

Nämnas i sammanhanget kan att det redan idag, i 9 kap 24 § plan- och bygglagen (2010:900), finns krav på samordnad prövning av ärenden som kräver såväl bygglov som anmälan enligt MPF. I praktiken har det dock visat sig svårt att hantera bl.a. med hänsyn till regelverkens olika definitioner av sakägarbegreppet, respektive myndighets arbetsbelastning, handläggningstid mm.

Anmälningsskyldiga verksamheter enligt 38 § FMH är i huvudsak skolor och förskolor, stickande och skärande verksamheter samt bassängbad och plaskdammar.

Prövning enligt livsmedelslagstiftningen

Om man vill starta en livsmedelsverksamhet är man skyldig att registrera detta hos miljöförvaltningen. Registreringen i sig innebär inte någon prövning av verksamheten. Två veckor efter registreringen kan verksamheten påbörjas. Syftet med registreringen är att miljöförvaltningen ska få kännedom om verksamheten för att kunna kontrollera den. Beroende på vilken typ av livsmedelsverksamhet det handlar om klassas verksamheten in i olika riskklasser

som styr hur mycket kontrolltid verksamheten ska ha årligen och vilken årlig avgift som verksamheten ska betala till miljöförvaltningen. Vissa typer av livsmedelsanläggningar, t.ex. slakterier och styckningsanläggningar kräver ett godkännande. Godkännanden prövas av Livsmedelsverket.

Förvaltningens syn på samordnat provningsförfarande

Vissa typer verksamheter omfattas av både livsmedelslagstiftningen och miljöbalken, exempelvis skolor och förskolor. För dessa behöver såväl en registrering av livsmedelverksamhet som en anmälan enligt miljöbalken lämnas in. En anmälan enligt miljöbalken är betydligt mer omfattande än en registrering av livsmedelsverksamhet. Det är två helt olika typer av dokument som behöver skickas in.

Även om Hälsoskyddsavdelningen skulle informera Livsmedelskontrollen om att en anmälan enligt miljöbalken om ny skola eller förskola har kommit in så kan Livsmedelskontrollen komma att behöva begära in kompletterande uppgifter från verksamheten för att kunna klassa in verksamheten i rätt riskklass. Med ett sådant förfarande hjälper man naturligtvis verksamheten att inte missa registrering av livsmedelsföretag. Men det frångår inte livsmedelsföretagarens eget ansvar att registrera sig. Det innebär att om rapporteringen mellan avdelningarna skulle falla, så är det livsmedelsföretagarens ansvar. Det är straffsanktionerat att inte registrera sin livsmedelsverksamhet.

Många typer av verksamheter behöver dessutom tillstånd eller liknande från flera olika tillståndsmyndigheter, exempelvis restauranger, som utöver att anmäla sin verksamhet behöver ansöka om utskänkningstillstånd hos socialnämnden. Detta är en process som kan dra ut på tiden eftersom det är flera remissinstanser inblandade, däribland miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beroende på kvaliteten på underlaget i ansökan och ärendets komplexitet, t.ex. om det är ett störningskänsligt område eller verksamheten har haft anmärkningar gällande skattebetalning eller liknande, så kan ärendet vara mer eller mindre komplext och handläggningstiden därmed variera. Det är inte så enkelt som att man bara anmäler att verksamheten ska starta och sen får man per automatik en prövning enligt relevanta lagstiftningar hos berörda provningsmyndigheter. Varje prövning kräver olika underlag och handläggningstiden varierar beroende på ärendets art och komplexitet. Det är därför inte

möjligt att införa en tidsbegränsning av hur lång tid ett prövningsärende får ta.

Det kan i sammanhanget nämnas att en ny förvaltningslag träder i kraft den 1 juli 2018. I den införs en särskild regel om att enskilda, som anhängiggjort ett ärende hos en förvaltningsmyndighet, efter sex månaders handläggningstid av ett ärende ska kunna begära att myndigheten kommer till ett avgörande i ärendet. Om myndigheten då inte är redo för ett avgörande måste myndigheten fatta ett överklagbart beslut om att ärendet inte är klart för avgörande med en motivering till varför. Om det finns godtagbara skäl för att handläggningen drar ut på tiden kommer den överprövande myndigheten att fastställa beslutet.

Miljöförvaltningen anser att samlad information om samtliga processer som kan vara aktuella för en verksamhet på stadens hemsida är det bästa sättet att stötta företagarna. Information finns som ovan angivits samlat redan idag, men stadens hemsida är inte så lättillgänglig när man letar information förutsättningslöst eller utan egen kunskap om vad man söker. Miljöförvaltningen anser därför att hemsidan behöver omarbetas så att det är lättare att hitta relevant information samlat. Miljöförvaltningen anser också att det finns anledning att se över att informationen är komplett, begriplig och innehåller alla relevanta delar. Härutöver finns Serverat och Verksamt som tillhandahåller relevant information.

Att såsom motionären föreslår även införa någon form av kontaktfunktion som man kan vända sig till för att få vägledning av är naturligtvis också bra.

Miljöförvaltningens bedömning av yrkandena i motionen

När det gäller det första yrkandet anser miljöförvaltningen att miljö- och hälsoskyddsnämnden, mot bakgrund av de nationella utrednings- och utvecklingsprojekt rörande digitalisering och förenkling av olika processer som innefattar prövning av tillstånd som redan pågår, inte ska uppdra åt Kommunstyrelsen att arbeta fram en strategi för hur tillståndsgivande kontakter mellan företagare och kommun kan förenklas och förkortas med principen ”en väg in” som ledstjärna. Det finns inte skäl att staden ska utveckla egna rutiner när det pågår åtskilliga nationella projekt om att förenkla tillståndprocesserna. Miljöförvaltningen avstyrker därför yrkandet.

När det gäller det andra yrkandet anser miljöförvaltningen att det inte är rättsligt genomförbart eftersom det är olika lagstiftning som gäller för varje process. För ändring av dessa krävs lagändringar. Det är inte heller möjligt att koordinera de olika tillstånds/anmälnings/registreringsprocesserna som ett företag behöver genomföra, eftersom varje process kräver sitt eget underlag och handläggs enligt olika lagstiftning samt slutligen, beroende på den individuella sökanden, är av olika komplexitet. Det är således varken rättsligt eller praktiskt möjligt att införa en tidsbegränsning för de olika prövningsförfaranden som kan vara aktuella för ett företag.

Slut

Bilaga

1. Motion om att underlätta stadens tillståndsprocesser